Sveriges Kommuner och Regioner

YTTRANDE

2026-09-18

Vårt dnr:
SKR2026/01107

Ert dnr:
LI2026/00657

Avdelningen för samhällsbyggnad
Samhällsbyggnad
Johan Sjöstrand

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Uppdrag att föreslå ändringar i trafikbullerförordningen

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) avstyrker föreslagna ändringar i trafikbullerförordningen
- SKR anser att syftet att kraftigt förenkla planprocessen inte uppnås genom föreslagna ändringar
- De föreslagna reglerna introducerar nya begrepp och formuleringar som i vissa fall är svårtolkade. Detta kan leda till längre processer och ökad osäkerhet i stället för förenkling
- SKR anser att rapporten saknar en tillräckligt tydlig avvägning mellan samhällsekonomiska nyttor, möjliga förenklingar och folkhälsomässiga risker
- SKR anser att Boverket bör ges i uppdrag att tydliggöra centrala begrepp och ge vägledning med konkreta exempel, särskilt för situationer som är svåra att bedöma i handläggningen

Allmänna synpunkter

SKR har under lång tid påtalat att de många och återkommande ändringarna av plan- och byggregelverket försvårar tillämpningen, har en negativ påverkan på rättssäkerheten och skapar längre ledtider i den kommunala handläggningen då omställning till nya förutsättningar och nya rutiner behöver arbetas fram. Det är därför av största vikt att ändringar av regelverket görs varsamt, med omfattande kunskapsunderlag och efter ordentliga avvägningar mellan nytta och inverkan.

Planläggningen har med tiden blivit allt mer komplex och många av samhällsbyggandets frågor och avvägningar förväntas redas ut i detta skede. SKR ser positivt på ambitionen att lösgöra vissa detaljfrågor från just planskedet och ställer sig generellt sett även positiv till åtgärder som ökar byggandet av bostäder. Inte minst i ett läge där det på många platser råder brist på ändamålsenliga bostäder. Förslaget kan visserligen ge ökad flexibilitet för byggherrar och eventuellt möjliggöra fler typer av bostäder i bullerutsatta lägen. Det är emellertid oklart hur omfattande reformbehovet på detta område är och de potentiella

Sveriges Kommuner och Regioner
info@skr.se, www.skr.se
Post: 118 82 Stockholm *Besök:* Hornsgatan 20
Tfn: 08-452 70 00 *Org nr:* 222000-0315

vinsterna framstår som begränsade i förhållande till riskerna för otydlig tillämpning, försämrat hälsoskydd och mer komplicerade planprocesser.

Utgångspunkten för bullerskyddet ändras

En central förändring är att dagens krav på att minst hälften av bostadsrummen i varje bostad ska vara orienterade mot en ljuddämpad sida tas bort. I stället ska det vara tillräckligt att byggnaden som helhet har en ljuddämpad sida som skapar förutsättningar för en god utemiljö. Det innebär en förskjutning från ett skydd som är knutet till den enskilda bostaden och dess faktiska användning till ett mer generellt krav på byggnaden och dess omgivning.

SKR anser att denna förändring är otillräckligt analyserad. Möjligheten till återhämtning, vädring och vistelse i bostadens rum påverkas inte enbart av om det finns en ljuddämpad sida någonstans vid byggnaden. För den boende är det av avgörande betydelse hur bostaden faktiskt är orienterad och om sovrum och andra bostadsrum har en rimlig ljudmiljö även när fönster öppnas eller när bullerhändelser inträffar nattetid. Förslaget innebär därför en risk att fler bostäder, även större bostäder och bostäder där barn bor, utformas med samtliga bostadsrum mot en bullerutsatt sida.

Begränsad förenkling av planprocessen

SKR bedömer att förslaget endast i begränsad omfattning kommer att förenkla detaljplaneprocessen. Det är riktigt att behovet av att redovisa möjliga planlösningar i vissa bullerutsatta projekt kan minska. Samtidigt ersätts dagens krav med nya bedömningar som byggnadsnämnderna behöver göra i planskedet. Detta gäller särskilt innebörden av ”en ljuddämpad sida som skapar förutsättningar för en god utemiljö i anslutning till byggnaden”. Det behöver även klargöras hur bestämmelserna ska tillämpas i sluten kvartersbebyggelse, vid upphöjda gårdar, suterränglösningar och höga byggnader.

Det finns med bakgrund av detta en risk att förslaget inte leder till kortare eller enklare processer, utan till nya tolkningsfrågor och en period av osäker tillämpning. Om problemet är att reglerna tillämpas olika eller felaktigt bör det i första hand mötas med förtydliganden och vägledning, inte genom en förändrad kravnivå som samtidigt skapar nya oklarheter. Om regeringen går vidare med förslaget behöver centrala begrepp och tillämpningsfrågor förtydligas innan ändringarna träder i kraft.

SKR vill även framhålla att det befintliga begreppet bostadsbyggnad behöver analyseras närmare. I många detaljplaner avser byggrätten byggnader som kan innehålla bostäder, lokaler, centrumverksamhet, kontor, skola eller andra ändamål. Det behöver vara tydligt om kraven ska avse hela byggnadens fasad eller endast de delar som berör bostäder. Utan sådana förtydliganden riskerar bestämmelserna att få olika innebörd i olika kommuner. Denna fråga skulle Boverket kunna utveckla inom ramen för regeringsuppdraget att *definiera eller omdefiniera vissa termer i plan- och byggregelverket samt föreslå sätt att tillgängliggöra areatermer*.

Risk för oavsiktlig skärpning

Förslaget innebär en lättnad genom att bostädernas planlösningar inte längre behöver kopplas till den ljuddämpade sidan. Samtidigt kan kravet på att riktvärdena ska klaras vid hela fasaden på den ljuddämpade sidan i praktiken bli mer styrande än dagens regler i vissa situationer. Detta gäller särskilt om tekniska lösningar som i dag kan förekomma inte ska kunna användas för att uppnå ljuddämpade nivåer. SKR anser att denna dubbelhet behöver analyseras tydligare. Det är inte tillfredsställande om en reform som syftar till förenkling samtidigt innebär nya begränsningar för placering och utformning av bebyggelse utan att detta tydligt redovisas.

Hälsoeffekter och långsiktig boendekvalitet

SKR anser att förslaget saknar en tillräckligt tydlig avvägning mellan möjliga samhällsekonomiska vinster och hälsomässiga risker. Trafikbullerförordningen anger den yttersta ramen för vilka ljudnivåer som kan accepteras vid bostadsbyggnader. Även om inomhusnivåer regleras genom byggreglerna är den samlade boendemiljön beroende av mer än teknisk ljudisolering. Möjligheten att öppna fönster, välja sovrum mot en lugnare sida och vistas i en ljudmässigt god närmiljö är viktiga kvaliteter i bostaden.

Barn, äldre och personer som tillbringar mycket tid i bostaden kan påverkas särskilt av försämrade ljudmiljöer. Det finns även en risk att bostäder med sämre ljudmässiga kvaliteter i högre grad kommer att efterfrågas av hushåll med svagare ekonomiska förutsättningar. Förslaget kan därmed få sociala konsekvenser som behöver belysas tydligare. Därutöver riskerar faktorer som negativt påverkar människors hälsa att skjuta kostnader från, i det här fallet, byggherren till kommuner och regioner genom det vård- och omsorgsansvar SKR:s medlemmar har.

SKR:s samlade bedömning

SKR anser sammantaget att nuvarande reglering bör behållas. Det är inte klarlagt att ändringarna leder till ett mer effektivt bostadsbyggande. Det framstår som lika troligt att förslaget kan medföra fler tolkningssvårigheter, ökad komplexitet i planprocessen och en ordning där olika bedömningar görs i olika kommuner. Däremot gör både SKR och Boverket i sin analys bedömningen att fler människor kan komma att exponeras för höga ljudnivåer utomhus. Det behöver därför framgå tydligare hur avvägningen har gjorts och varför den bedöms vara rimlig.

Om regeringen vill öka flexibiliteten i tillämpningen bör detta i första hand ske genom förtydligad vägledning, exempel och eventuellt allmänna råd. En sådan ordning skulle kunna ge kommuner och byggherrar bättre stöd i svåra avvägningar utan att försvaga kopplingen mellan den enskilda bostadens planlösning och den ljuddämpade sidan.

Om förslaget ändå genomförs bör reformen följas upp särskilt med avseende på boendemiljö, hälsa, barns exponering för buller och om de förväntade förenklingarna i planprocessen faktiskt uppnås.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande

Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna lämnar reservation enligt bilaga 1.

Styrelsen
2026-09-18

Reservation från Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, SKR Styrelsen 2026-09-18

Uppdrag att föreslå ändringar i trafikbullerförordningen (SKR2026/01107)

Vi reserverar oss till förmån för eget ändringsyrkande, enligt följande.

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tillstyrker föreslagna ändringar i trafikbullerförordningen
- SKR anser att syftet att kraftigt förenkla planprocessen inte uppnås genom föreslagna ändringar
- De föreslagna reglerna introducerar nya begrepp och formuleringar som i vissa fall är svårtolkade.
- SKR anser att rapporten saknar en tillräckligt tydlig avvägning mellan samhällsekonomiska nyttor, möjliga förenklingar och folkhälsomässiga risker
- SKR anser att Boverket bör ges i uppdrag att tydliggöra centrala begrepp och ge vägledning med konkreta exempel, särskilt för situationer som är svåra att bedöma i handläggningen

Allmänna synpunkter

SKR har under lång tid påtalat att de många och återkommande ändringarna av plan- och byggregelverket försvårar tillämpningen, har en negativ påverkan på rättssäkerheten och skapar längre ledtider i den kommunala handläggningen då omställning till nya förutsättningar och nya rutiner behöver arbetas fram. Det är därför av största vikt att ändringar av regelverket görs varsamt, med omfattande kunskapsunderlag och efter ordentliga avvägningar mellan nytta och inverkan.

Planläggningen har med tiden blivit allt mer komplex och många av samhällsbyggandets frågor och avvägningar förväntas redas ut i detta skede. SKR ser positivt på ambitionen att lösgöra vissa detaljfrågor från just planskedet och ställer sig generellt sett även positiv till åtgärder som ökar byggandet av bostäder. Inte minst i ett läge där det på många platser råder brist på ändamålsenliga bostäder. Förslaget kan ge ökad flexibilitet för byggherrar och eventuellt möjliggöra fler typer av bostäder i bullerutsatta lägen.

RESERVATION
Moderaterna, Kristdemokraterna
och Liberalerna

Utgångspunkten för bullerskyddet ändras

En central förändring är att dagens krav på att minst hälften av bostadsrummen i varje bostad ska vara orienterade mot en ljuddämpad sida tas bort. I stället ska det vara tillräckligt att byggnaden som helhet har en ljuddämpad sida som skapar förutsättningar för en god utemiljö. Det innebär en förskjutning från ett skydd som är knutet till den enskilda bostaden och dess faktiska användning till ett mer generellt krav på byggnaden och dess omgivning.

Begränsad förenkling av planprocessen

SKR bedömer att förslaget endast i begränsad omfattning kommer att förenkla detaljplaneprocessen. Det är riktigt att behovet av att redovisa möjliga planlösningar i vissa bullerutsatta projekt kan minska. Samtidigt ersätts dagens krav med nya bedömningar som byggnadsnämnderna behöver göra i planskedet. Detta gäller särskilt innebörden av ”en ljuddämpad sida som skapar förutsättningar för en god utemiljö i anslutning till byggnaden”. Det behöver även klargöras hur bestämmelserna ska tillämpas i sluten kvartersbebyggelse, vid upphöjda gårdar, suterränglösningar och höga byggnader.

Det finns en risk att förslaget inte leder till kortare eller enklare processer, utan till nya tolkningsfrågor och en period av osäker tillämpning. Innan regeringen går vidare med förslaget behöver centrala begrepp och tillämpningsfrågor förtydligas innan ändringarna träder i kraft.

SKR vill även framhålla att det befintliga begreppet bostadsbyggnad behöver analyseras närmare. I många detaljplaner avser byggrätten byggnader som kan innehålla bostäder, lokaler, centrumverksamhet, kontor, skola eller andra ändamål. Det behöver vara tydligt om kraven ska avse hela byggnadens fasad eller endast de delar som berör bostäder. Utan sådana förtydliganden riskerar bestämmelserna att få olika innebörd i olika kommuner. Denna fråga skulle Boverket kunna utveckla inom ramen för regeringsuppdraget att *definiera eller omdefiniera vissa termer i plan- och byggregelverket samt föreslå sätt att tillgängliggöra areatermer*.

Risk för oavsiktlig skärpning

Förslaget innebär en lättnad genom att bostädernas planlösningar inte längre behöver kopplas till den ljuddämpade sidan. Samtidigt kan kravet på att riktvärdena ska klaras vid hela fasaden på den ljuddämpade sidan i praktiken bli mer styrande än dagens regler i vissa situationer. Detta gäller särskilt om tekniska lösningar som i dag kan förekomma inte ska kunna användas för att uppnå ljuddämpade nivåer. SKR anser att denna dubbelhet behöver analyseras tydligare. Det är inte tillfredsställande om en reform som syftar till förenkling samtidigt innebär nya begränsningar för placering och utformning av bebyggelse utan att detta tydligt redovisas.

RESERVATION
Moderaterna, Kristdemokraterna
och Liberalerna

Hälsoeffekter och långsiktig boendekvalitet

Förslaget saknar en tydlig avvägning mellan möjliga samhällsekonomiska vinster och hälsomässiga risker. Trafikbullerförordningen anger den yttersta ramen för vilka ljudnivåer som kan accepteras vid bostadsbyggnader. Även om inomhusnivåer regleras genom byggreglerna är den samlade boendemiljön beroende av mer än teknisk ljudisolering. Möjligheten att öppna fönster, välja sovrum mot en lugnare sida och vistas i en ljudmässigt god närmiljö är viktiga kvaliteter i bostaden.

Barn, äldre och personer som tillbringar mycket tid i bostaden kan påverkas särskilt av försämrade ljudmiljöer. Det finns även en risk att bostäder med sämre ljudmässiga kvaliteter i högre grad kommer att efterfrågas av hushåll med svagare ekonomiska förutsättningar. Förslaget kan därmed få sociala konsekvenser som behöver belysas tydligare.

SKR:s samlade bedömning

Det är inte klarlagt att ändringarna leder till ett mer effektivt bostadsbyggande. SKR delar Boverkets bedömning att fler människor kan komma att exponeras för höga ljudnivåer utomhus. Det behöver därför framgå tydligare hur avvägningen har gjorts och varför den bedöms vara rimlig.

Reformen bör följas upp särskilt med avseende på boendemiljö, hälsa, barns exponering för buller och om de förväntade förenklingarna i planprocessen faktiskt uppnås.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande